

Régi szerelem

Kedves Olvasóink! Amikor ebből a novellából választottam részleteket, (hiszen a teljes megjelenés lapunk szűk keretei között nem lehetséges), eszembe jutottak áldott emlékü Máté barátunk szavai, amit az Endrődiek Baráti Körének 1998. évi májusi ünnepségén elnöki beszédében mondott: „Úgy szerettem Rodostót, hogy nem feledhetem Zágont”. E szavai persze Endrődre voltak értendők. S most előttünk e novella, melyben ismét fellelhetjük e gondolatot.

Igen, Kedvesem régi szerelem a miénk!

Valamikor, lassacskán négy X-et is ér talán, ott arra, délkeletre, ahol a háromból egybeszakadt Körös már a hajókat is elbírja a hátán, egy kis parasztfiú megjegyzte a nevedet, melyet még értelmének megfelelő rekeszébe sem karámozott, s azóta, bár olykor a megmérhetetlen eget rogyasztja reád látszólagos hűtlenséged miatt, múltó pillanatra sem tud szabadulni bűvöletéből. Pedig nyilván először sem dicsérni hallott!

Te voltál a nemzeti kurzus bűnöse, ahonnan megvastagodva kerültek haza a cselédlányok. Ahol a négypengős búzáarat a boletta adójegyével toldották. Ahol felgyalogoló kubikusaink a Teleki tér csupasz földjén háltak. S ahonnan Rossz Paja azt a „francbetegséget” hozta, ami végett a felesége négy vak gyermeket szült egymás után. De Tőled hullámozott hozzánk az első bartóki-kodályi hang is, Basilides Mária az ormódi temetőről énekelt az Uhrin Péter bácsiék detektoros-fejhallgató rádiójában. Tőled hozatták az első kerékpárt is, amivel Nepomuki Szent János kápolnájának száguldva lábát törte az öreg kántor, mert nem használta a féket. Fényeidet csillogták a karácsonyfák szaloncukorkái. De mindenek fölött Te voltál a betű, az írás, aminek tenyéryi darabkájaért is lebókoltam az útmenti árok lapulevelei közé.

Igen, Kedvesem, régi szerelem a miénk!

Iskolában táguló értelmem s négy szemnél is jobban láttató fantáziám napról napra és egyre inkább csodálta szépségedet, pedig csak hírért hallotta, s azt mondják mifelénk: Bolond az, aki látatlan lesz szerelmes! Mert én, ha behunytam a szemem, látatlan láttam Attila aquincumi várát, Kelehegyét, ahonnan varkocsos őseink a mélybe taszították a magyarok szimfóniájára először figyelmeztető Gellért püspököt. Láttam Nagy Lajos udvarát, Mátyás reneszánszát, Rákos mezején seregelni Dózsa hadait. Láttam a török ármányt, amit a Boldogasszony tornyára felsündörgött a müzzein. Láttam Petneházy óbester kurucainak rohamát, a jakobinusok porba hulló fejét a Vérmezőn, Széchenyit, amint kinézi a Lánchíd helyét, a Pilvax Petőfijét.

Régi szerelem a miénk, Kedvesem.

Még akkor sem tudtam elszakadni Tőled, amikor végleg megomlott a part. Irány Bécs, még inkább Wien nem érdemelte meg ez a város a magyar nevezetet akkor, de mi addig ünnepeltük a Karácsonyt Piliscsabán, amikor a riadót kiabálták: Futás, mindjárt körbezárul a gyűrű! Addig tekergettük a kapcánkat, míg gyáva tisztjeink magunkra hagytak, s valóban összeért a két csillagos hadsereg ékje. S énfelém akkor is a Te fényeid derengtek az éjszakából a szülői szeretet pedig a szívembe világosította a reményt, mindig feléd tekingetve gyalogoltam, fogolysoron, Bajáig, onnan marhavagonokban rázkódtam Temesvárig, és ezt találgattam: vajon élsz-e! Hiszen kísérőink, ha olykor sikerült elhítenni velük, hogy nem vagyunk fritzek, mindig a szkoro kaput-ot mondták a neved után, később meg nálunk is

szállást foglalt magának ez a kaput a temesvári fogolylágerben, a tífusz, vérhas képében, s ekkor már ezt sem mondogatták többé. Inkább káromkodtak tehetetlenségükben.

Igen, Kedvesem, régi szerelem a miénk, pedig majdnem érendő voltam már, s évekkkel túl szerelem megfajtott misztériumán is, amikor szépségedet először szemtől szembe láttam. Később, mint Erdélyt, ahonnan a hagyomány szerint felmenőim az Alföldre szakadtak a madéfalvi népirtás után. Később, mini Munkács várát. Kassát, később, Dickens nyomán felfedeztem Londont Balzacén Párizst. Tolsztojen Pétervárt, Moszkvát, s a Puszták népe, a néma forradalom és a Viharsarok nyomán Magyarországot. Megjelent már néhány írócskám, a Berettyó-parti kis diákvároska elismert fűzfapoétája voltam, csokornyakkendős alkalmi szónok, önképzőköri diákvezér, aki Veres Péterrel, Szabó Pállal, Sinka Istvánval, Erdélyi Józseffel is kezét fogott, s akit a legnyálasabb alsós fika is Dezsőnek szólított, ragályos Szabó Dezső-rajongásom miatt.

Régi szerelem a miénk, Kedvesem, megmért, kipróbált szerelem, s ezért kizárólagos birtoklásra sem törekszik már. Elviseljük egymást időnként megkísértő mégrégibb szerelmeit is. Te azt, hogy engem a viharsarki szülőföldemhez is hozzákapcsolnak a drága élők, és áldott emlékü holtak, akik közt porrá omlani szeretnék. Ahogy a Szépvölgyhöz annyira hasonlós Erdélyhez a távoli eredet nosztalgiája, számtalan jó barát kötöz, és nyelvem termőtalaja, a folklór. S én cserébe ezekért elviselem azt, hogy egyszívű vagy mindenkire. Falánkságodban a fél országot a kötényed alá csalogatod, mert az ott lévő ötödét keveselled, s még azoktól az unatkozó idegenektől sem vonod meg magad, akik hivalgó pénztárcájuk jussán visszaélnék vendégszereteteddel. Elviselem mindezt, mert tudom, hogy azért nekem se jut kevesebb Belőled.

Tímár Máté
(Részletek a Hazai Harangszó című kötetéből)

Megjelent: Városunk 2001. február. 37. oldal